

Asia: VN/17575/2021-OKM-72

Luonnos hallituksen esitykseksi SORA-säännösten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne esitykseen sisältyvistä ehdotuksista

JHL kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Pidämme esitystä tarpeellisena ja kannatettavana. Esityksessä vastataan useisiin SORA-sääntelyn soveltamisessa havaittuihin ongelmiin ja esitetyt muutokset selkeyttäisivät useimpia tilanteita nykytilaan verrattuna. Esitys tasapainottelee hyvin asiakas- ja potilasturvallisuuden ja opiskelijan sivistyksellisten perusoikeuksien välillä.

Pidämme hyvänä ja ymmärrettävänä rikosrekisteriotteen esittämisvelvollisuuden laajentamista koskemaan myös vammaisten ja ikääntyneiden kanssa työskentelyä. Muutos vahvistaa heikoimpien asiakasryhmien asiakasturvallisuutta.

Kannatamme myös sitä, että lakiin lisätään tarkempia säännöksiä esimerkiksi asian vireilletulosta. Menettelysäännösten ja määritelmien täsmentäminen parantaa oikeusvarmuutta sekä oppilaitosten että opiskelijoiden näkökulmasta. Selkeys ja tarkkarajaisuus ovat välttämättömiä silloin, kun sääntelyllä puututaan opiskelijan perusoikeuksiin.

Kannatettavia muutoksia ovat myös opiskelijan oikeus jälkiohjaukseen opiskeluoikeuden peruuttamisen jälkeen. Se lisää mahdollisuuksia löytää oma opiskelu- ja urapolku ja turvaa opiskelijan pääsyä tuen piiriin erityisen haastavassa elämäntilanteessa.

Pidämme perusteltuna myös sitä, että opiskeluoikeuden pidättäminen muuttuu opiskeluoikeuden peruuttamiseksi, jos pidättämisen perusteet jatkuvat kuuden kuukauden ajan. Muutos selkeyttää menettelyä ja ehkäisee epäselvien tilanteiden liiallista pitkittymistä.

Kannatamme lisäksi kevyempien puuttumiskeinojen korostamista. On tärkeää, että oppilaitoksilla on käytössään tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia keinoja puuttua tilanteisiin ennen kuin joudutaan harkitsemaan opiskeluoikeuden peruuttamista. Varhainen puuttuminen tukee opiskelijaa ja voi samalla ehkäistä tilanteita, joissa asiakas- ja potilasturvallisuus vaarantuisi.

Kommentit ehdotusten vaikutuksista

Muutokset selventävät nykyisiä prosesseja ja ratkaisevat osan nykyisistä tulkintahaasteista ja ongelmallisimmista tilanteista. Selkeytykset ja määrittelyt esimerkiksi vireille tulosta helpottavat käytännön työskentelyä oppilaitoksissa. Selkeys ja tarkkarajaisuus ovat edellytyksiä perusoikeuksiin puuttumiselle.

Pidämme hyvänä ehdotusta, jonka mukaan opiskelijan siirtäminen toiselle alalle olisi mahdollista vain opiskeluoikeuden peruuttamisen yhteydessä. Pidämme kuitenkin tarpeellisena täsmentää esimerkiksi SORA-oppaassa, mitä opiskeluoikeuden peruuttamista koskeva päätös käytännössä tarkoittaa ja miten prosessin tulisi edetä tilanteessa, jossa opiskelija siirtyy toiselle koulutusallalle. Edelleen valitettavasti ratkaisematta jää tilanne, jossa opiskelija eroaa oppilaitoksesta ennen ratkaisun saamista vireillä olevasta SORA-tapauksesta.

Ehdotetut muutokset lisäävät jonkin verran velvoitteita sekä opiskelijoille että koulutuksen järjestäjille. JHL katsoo kuitenkin, että lisävelvoitteet ovat perusteltuja, kun tavoitteena on turvata asiakkaiden ja potilaiden turvallisuus sekä varmistaa opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu ja oikeusturva.

Mitä näkemyksiä teillä on ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteisestä SORA-oppaasta?

Pidämme kannatettavana laatia yhteinen SORA-opas ammatilliseen koulutukseen ja korkeakouluille. Useissa oppilaitoksissa SORA-tapauksia on sen verran harvoin, että niihin ei välttämättä synny rutiinia ja vakiintuneita käytäntöjä. Opas todennäköisesti yhtenäistäisi käytäntöjä ja loisi johdonmukaisuutta oppilaitosten välille.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Tujula Matti
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Palm Anne

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry - Matti Tujula, ammatillisen
edunvalvonnan yksikkö, JHL